

Debatai turi labai galias tradicijas. Jie prasidėjo senovės Graikijoje, kai piliečiai gindavo save teismuose ar debatuodavo turguje. 387 metais Platonui įkūrus savo garsiąją Akademią, debatai buvo pagrindinė mokymo priemonė. Debatų tėvu laikomas Protagoras, kuris buvo sofistų šalininkas ir teigė, jog kiekvienas atsakymas į klausimą yra teisingas ir priklauso tik nuo atsakančio žmogaus. Jo šūkis - „Žmogus yra visų daiktų matas, taigi priešinga nuomonė vienodai gali būti teisinga.“ Sofistų įsitikinimu, visuotinės tiesos nėra ir tai tik individo sugebėjimas įrodyti savo nuomonę, nes viską galima įrodyti ir viską galima paneigti. Aristotelis prieštaravo šiai nuomonei ir, pasak jo, kiekvieno ginčo metu turėjo būti atrandama tiesa žvelgiant į ginčytinus klausimus iš įvairių perspektyvų. O Sokratas žvelgė dar giliau. Sakydamas, kad „vieta, kur skleidžiasi tiesa, yra žmogus“, bet primindamas, jog „žmogiškoji išmintis, tiesą pasakius, tėra niekis“ skatino savo mokinius mąstyti giliai, klausinėti, atremti visus įmanomus argumentus ir debatai buvo viena mėgstamiausių jo mokymo formų.

Dabar jau XXI amžius, o debatų svarba nemažėja, o tik auga. Tam, kad gyvenime lydėtų sėkmė, turime mokėti aiškiai reikšti savo nuomonę ir mandagiai bei racionaliai reaguoti į su jumis nesutinkančių žmonių argumentus. Demokratinės visuomenės piliečiui debatai suteikia galimybę įsigilinti į pasaulyje vykstančius įvairius politinius, socialinius, ekonominius reiškinius bei mokėti apginti savo nuomonę diskutuojama tema. Paklausus debatininkų, kodėl jie debatuoja, pagrindinis atsakymas – tai malonu, tai įtraukia, tai leidžia tobulėti kiekvieną dieną. Juk taip malonu draugiškai pasiginčyti.

DEBATAI - KOMANDINĖ VEIKLA

Kiekvieną dieną besikeičiančiame pasaulyje informacijos srautą darosi vis sunkiau aprėpti, o tuo labiau atsirinkti, kas yra svarbiausia, į ką verta atkreipti dėmesį, kur reikia suklusti, o kur verta iškelti klausimus ir suabejoti. Šiuolaikinė mokykla irgi sparčiai keičiasi, mokytojas nebėra vienintelis informacijos šaltinis pamokoje. Dabartinė mokykla vis daugiau dėmesio skiria mokinio savarankiškumui, jo gebėjimui dirbti komandoje su bendramoksliais ir pasinaudoti mokytojo teikiamomis galimybėmis plėsti žinias įvairiausių metodų pagalba. Vienas didžiausių pagalbininkų ugdant mokinių komandinį darbą, pasitikėjimą savimi ir savo išsakoma nuomone, gebėjimą išklausti ir priimti kito žmogaus nuomonę, bet tuo pačiu ir ja suabejoti yra debatai. Debatuojant plečiasi mokinio pasaulio suvokimas, kinta požiūris į aplinkinius ir pasaulio įvykius, globaliau mąstoma ir suprantama, kad pasaulyje yra ne vien juoda ir balta.

KOKIUS GEBĖJIMUS UGDO DEBATAI

Stebint debatus atrodo, jog tai žaidimas, kurio taisyklės labai paprastos – įrodyti savo tiesą gvildinama tema. Debatuose dalyvauja dvi komandos – viena bando įrodyti, kad pateiktas teiginys teisingas, o antroji stengiasi jį paneigti, abiejų komandų tikslas vienodas – įtikinti teisėją savo argumentais, įžvalgomis ir pavyzdžiais, kad jų pozicija stipresnė. Iš tiesų tai tikras intelektualinis iššūkis, reikalaujantis nemažai pasiruošimo, išprusimo bei kalbinių įgūdžių. Taigi debatuojant ugdomas labai svarbus intelektualinis įgūdis – susilaikymas nuo išankstinio neapgalvoto sprendimo, kol neišklausti ir neaptarti visi argumentai. Ir ne tik... Debatai ugdo:

- Kritinį mąstymą – gebėjimą suvokti reiškinius, juos nagrinėti, aptarti bei daryti išvadas, nuosekliai ir riškiai dėstyti savo mintis, vertinti kitų nuomonę.

- Klausymosi įgūdžius – šiais laikais, kai gyvenimo greitis darosi nebepakeliamas, klausymo įgūdžiai vis menkėja, nes išgirsti kito nuomonę reikia įsiklausyti, leisti pašnekovui išreikšti savo mintis, nepertraukiant jo bei pagarbiai priimti jo nuomonę.
- Naujas mintis ir idėjas – pasiruošimo debatams bei pačių debatų metu susiduriama su daugybe nuomonių, įžvalgų, negirdėtų faktų, apie kuriuos anksčiau nemąstėme. Išmokstama ne tik juos išgirsti, bet ir sugebėti greitai analizuoti ir pritaikyti.
- Oratorinius gebėjimus – šiuolaikiniame gyvenime labai svarbu, kad tave išgirstų ir atkreiptų dėmesį, o tam būtina išsiugdyti kalbinius gebėjimus, kūno kalbą ir pasitikėjimą savimi.
- Organizacinius gebėjimus – priprantama dirbti ir analizuoti informaciją greitai, reaguoti į pašnekovą, susikaupti ir išgirsti kiekvieną debatuose paminimą detalę, nesutrikti, net jei ir atrodo, kad iš situacijos išėties nebėra ir argumentų pritrūksta.

DEBATAI –PRASMINGAI PRALEISTAS LAIKAS

Debatų ne tik įneša gaivaus oro į kiekvieno mokinio kasdienybę, pateikdami vis daugiau iššūkių ir priversdami mąstyti kritiškai, originaliai bei racionaliai bet ir suteikia daugybę progų ne tik sutikti naujų bendraminčių kasmetiniuose nacionaliniuose turnyruose ir draugiškuose regioniniuose renginiuose, bet ir galimybių, patekus į Lietuvos nacionalinę komandą ginti šalies garbę pasaulio mastu. Kaip nuostabu pabūti tarp bendraminčių ir iš širdies pasiginčyti. Vasaros debatų stovyklų metu, kurios vyksta Druskininkuose, draugiški ginčai netyla iki pat vėlumos, nes debatai vieną kartą pabandžius įtraukia taip, kad nebegali sustoti. Linkime tai patirti ir jums.